

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2024-2025

Anul de studiu I / Semestrul 2

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia
1.2. Facultatea	Facultatea de Istorie, Litere și Științe ale Educației
1.3. Departamentul	Departamentul de Litere
1.4. Domeniul de studii	Limbă și literatură
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii/calificari COR/grupă de bază ESCO*	Limba și literatura română – Limba și literatura engleză COR: Filolog – 264301; secretar literar – 264305; interpret – 264302 / acces în ciclul de masterat ESCO: ISCO-08-code 2643; authors and related writers, translators, interpreters and other linguists / acces în ciclul de masterat

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Etnologie și folclor		2.2. Cod disciplină	RE122			
2.3. Titularul activității de curs	Conf. univ. dr. Georgeta Orian						
2.4. Titularul activității de seminar	-						
2.5. Anul de studiu	I	2.6. Semestrul	2	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	C	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	O

3. Timpul total estimat

3.1. Număr ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/laborator	-
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	-
Distribuția fondului de timp					47 ore
a. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					14
b. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					14
c. Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					12
d. Tutoriat					2
e. Examinări					2
f. Alte activități universitare (vizite de studiu, consultații proiecte etc.)					3

3.7 Total ore studiu individual (a+b+c)	40
3.8 Total ore din planul de învățământ (d+e+f+3.4)	35
3.9 Total ore pe semestru (3.7+3.8)	75
3.10 Numărul de credite**	3

* 1 credit = 25 ore

**Se recomandă ca 3.7 să fie mai mare sau egal cu 3.8

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	-
4.2. de competențe	-

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Amfiteatru dotat cu tablă, videoproiector și ecran de proiecție
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	-

6. Competențe specifice acumulate

Competențe/rezultate ale învățării	C4. Verifică text. Citește un text în mod amănunțit, caută, revizuieste și corectează erori pentru a se asigura de valabilitatea conținutului pentru publicare; C9. Scrie publicații științifice. Prezintă ipoteze, constatări și concluzii ale cercetării științifice din propriul domeniu de expertiză în cadrul unei publicații profesionale;
Competențe transversale	-

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cuprinderea într-o structură unitară și coerentă a principalelor repere privind cultura tradițională și folclorul literar românesc.
7.2 Obiectivele	O1. Cunoașterea principalelor aspecte din evoluția comentariilor asupra principalelor fenomene de

specifice	cultură tradițională și asupra unor opere reprezentative ale literaturii populare românești; O2. Cultivarea sentimentului patriotic și identitar, a respectului față de valorile culturale naționale; O3. Exersarea inteligenței, impunerea rigorilor gândirii, dezvoltarea metodei, a calităților logice și a calităților literare; O4. Integrarea fenomenelor culturii și literaturii populare românești în contextul larg al valorilor culturii și literaturii universale; O5. Formarea unei baze de orientare cu largă deschidere pentru aprofundarea ulterioară, din perspectiva educației permanente, a temelor discutate, dar și a altor teme vizând raporturile culturii și literaturii folclorice românești cu valorile culturii și literaturii europene.
-----------	--

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Obs
C1. Introducere: Importanța studierii etnologiei și folclorului 1.1. Temele cursurilor și ale seminariilor 1.2. Bibliografie generală 1.3. <i>Lectură critică:</i> Mircea Eliade, <i>Folclorul ca instrument de cunoaștere</i> , în vol. <i>Meșterul Manole</i> . Studii de etnologie și mitologie, ediție și note de Magda Ursache și Petru Ursache, Iași, Editura Junimea, 1992; Dumitru Micu, <i>Creația orală</i> , în vol. <i>Istoria literaturii române. De la creația populară la postmodernism</i> , București, Editura Saeculum I.O., 2000, pp. 7-17.	Prezentare asistată de calculator Portofoliu	2h S1
C2. TEMA I: Delimitări teoretice / instrumente de lucru 2.1. Evoluția terminologiei și a preocupărilor (științifice) față de domeniul studiat 2.2. Concepte și definiții (folclor, folcloristică, etnografie, etnologie, antropologie); oferta interdisciplinarității 2.3. Repere în istoria etnologiei și folcloristicii mondiale și românești; școli de folcloristică 2.4. Caracterele specifice ale folclorului (tradițional, colectiv, oral, anonim, sincretic) 2.5. Coordonatele structurale ale folclorului literar (versificație, rimă, stereotipie, prototip, variante) 2.6. Relația dintre faptul folcloric și textul folcloric: natura contextuală a textului folcloric 2.7. Categoriile ale folclorului literar (genuri și specii, clasificări) 2.8. Publicații și manifestări științifice de specialitate	Prelegere asistată de calculator Problematizare și învățare prin descoperire Conversație și comentariu de text	2h S2
C3. TEMA II: Probleme de metodologie a cercetării / Paradigma socială a faptelor de folclor / Cultură materială și cultură spirituală 3.1. Spațiul domestic: mod de configurare a habitatului rural. Așezările umane și locuința tradițională; arhitectura populară; mobilier țărănesc 3.2. Ocupații de bază și auxiliari ale populației, uneltele de muncă; meșteșuguri tradiționale de prelucrare a materiei prime; artă populară 3.3. Ornamentica și cromatica tradițională, obiecte executate manual, textile și scoarțe. Costumul popular 3.4. Culegerea și interpretarea materialului folcloric a. Fazele preliminare ale cercetării, delimitarea obiectului de studiu, stabilirea metodologiei; b. Structura unei monografii: istoricul așezării, descrierea geografică, populația (structura etnică), situația economică (ocupații tradiționale, meșteșuguri, specific zonal), habitatul rural (așezarea, gospodăria, anexele), port popular, datini, tradiții, obiceiuri, riturile de trecere, folclor literar, muzical, coregrafic, glosar de termeni, lista informatorilor, anexe; c. Oportunitatea cercetării. Exemple de monografii. Vizitarea unei expoziții etnografice. Fișa unui exponat: aplicații	Prelegere Problematizare și învățare prin descoperire Conversație și comentariu de text	2h S3
C4. TEMA III: Folclorul datinilor și obiceiurilor. Poezia riturilor de trecere 4.1. Probleme de fond: magie, obiceiuri, calendar popular 4.2. Folclor ritual / folclor neritual. Poezia de ritual și ceremonial – clasificări. 4.3. Folclorul datinilor și obiceiurilor. Descântecul. Proces / practică / magie și text literar (nominatio-invocatio). Exemple 4.4. Poezia riturilor de trecere: nașterea	Prelegere Problematizare și învățare prin descoperire Conversație Portofoliu	2h S4
C5. TEMA III: Folclorul datinilor și obiceiurilor. Poezia riturilor de trecere: nunta tradițională 5.1. Înainte de nuntă: pețitul, mersul pe vedere, chemarea la nuntă, logodna, pregătirile, zestrea, alegerea nașilor, obiecte ceremoniale 5.2. Nunta propriu-zisă: gătitul mirilor, nașii, vornicia, cununia, masa mare, cinstea 5.3. După nuntă: calea primară, divorțul, a doua nuntă 5.4. Orația de nuntă / strigătura 5.5. Vizionare film documentar: <i>Nunta cu călărași de la Rupea (Brașov)</i>	Prelegere Problematizare și învățare prin descoperire Conversație Material video	2h S5
C6. TEMA III: Folclorul datinilor și obiceiurilor. Poezia riturilor de trecere: moartea / înmormântarea 6.1. Elemente ale ritului funerar: concepția despre moarte și lumea de dincolo, despre relația corp-suflet, spirit-materie, semnele morții, scăldatul ritualic al mortului, steagul și bradul, bocirea și bocitoarele, priveghiul, cântecul zorilor, prohodul, credințe și superstiții legate de poduri și vămi ale sufletului, rai și iad 6.2. Cântecul funebru; bocetul 6.3. Vizionare film documentar: <i>Revalorizarea contemporană a troitelor</i>	Prelegere Problematizare și învățare prin descoperire Conversație Material video	2h S6
C7. TEMA IV: Folclorul datinilor și obiceiurilor. Textele folclorice ale obiceiurilor calendaristice – obiceiuri (agrar) de peste an 7.1. Călușarii; 7.2. Rusaliile; 7.3. Sânzienele; 7.4. Caloianul; 7.5. Paparuda 7.6. Documentare etnografice: <i>Cununa grâului, Borbolatița, Jocul călușerilor din jud. Alba etc.</i>	Prelegere Conversație; Material video	2h S7
C8. TEMA IV: Folclorul datinilor și obiceiurilor. Textele folclorice ale obiceiurilor calendaristice – ciclul sărbătorilor de iarnă 8.1. Colindele și colindatul; 8.2. Colindatul cu măști; 8.3. Colindatul copiilor; 8.4. Plugușorul și Semănatul;	Prelegere asistată de calculator (pps)	2h S8

8.5. Vasilca; 8.6. Descolindatul 8.7. <i>Lectură critică</i> : Ioan Slavici, <i>Crăciunul. O bucată din viața românilor din Țara Ungurească</i> , în „Timpul”, II (1877), nr. 291 (25 decembrie), pp. 2-3 – descrierea cu valoare etnografică	Material video Portofoliu	
C9. TEMA V: Folclor literar. Epica folclorică: basmul, povestirea, legenda, snoava 9.1. Originea termenilor, definiție, funcții, clasificare, problema șabloanelor 9.2. Istoricul speciilor, preocupări științifice 9.3. Definiție, funcții, clasificare 9.4. Basmul popular – basmul cult: imagine în oglindă. Analize pe text: Petre Ispirescu, <i>Basmele românilor</i> , postfață și bibliografie de Viola Vancea, București, Editura Albatros, 1980; Constantin Cubleşan, <i>Antologia basmului cult românesc</i> , Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2002; <i>Basmul românesc cult</i> , antologie comentată de Valentina Rotaru, București, Editura Aula, 2001 9.6. Analize pe text: <i>Legende populare românești</i> , I, ediție critică și studiu introductiv de Tony Brill, prefață de Ion Dodu Bălan, București, Editura Minerva, 1981; <i>Snoava populară românească</i> , ediție critică de Sabina-Cornelia Stroescu, prefață de Mihai-Alexandru Cancioviici, I-IV, București, Editura Minerva, 1984-1989, col. „Ediții critice de folclor – Genuri”.	Prelegere Conversație și comentariu de text Portofoliu	2h S9
C10. TEMA V: Folclor literar. Epica folclorică în versuri: balada 10.1. Terminologie; originea, evoluția și tipologia cântecului epic 10.2. Capodopere ale baladei românești: <i>Miorița</i> , <i>Meșterul Manole</i> , <i>Soarele și Luna</i> , <i>Șarpele</i> 10.3. <i>Lecturi critice</i> : Mircea Eliade, <i>Meșterul Manole și Mănăstirea Argeșului</i> , în vol. <i>De la Zalmoxis la Genghis-Han. Studii comparative despre religiile și folclorul Daciei și Europei Orientale</i> , traducere de Maria Ivănescu și Cezar Ivănescu, București, Editura științifică și enciclopedică, 1980, pp. 166-192; Mircea Eliade, <i>Mioara năzdrăvană</i> , în vol. <i>De la Zalmoxis la Genghis-Han. Studii comparative despre religiile și folclorul Daciei și Europei Orientale</i> , traducere de Maria Ivănescu și Cezar Ivănescu, București, Editura științifică și enciclopedică, 1980, pp. 223-250.	Prelegere Conversație și comentariu de text Portofoliu	2h S10
C11. TEMA VI: Folclor literar. Lirica folclorică 11.1. Cântecul liric – doina: evoluția speciei, clasificare 11.2. Cântecul de leagăn 11.3. Strigătura 11.4. Analize pe text: <i>Folclor din Transilvania. Texte alese din colecții inedite</i> , IV, ediție îngrijită și prefață de Dumitru Lazăr, cu un cuvânt înainte de Mihai Pop, Editura pentru Literatură, 1969	Prelegere Problematizare și învățare prin descoperire Conversație Portofoliu	2h S11
C12. TEMA VII: Aspecte ale genului dramatic folcloric 6.1. Scurt istoric; elemente de artă teatrală populară 6.2. Exemple: Călușul, Brezaia, Unchieșii, Cucii, Irozii, Vicleimul etc. 6.3. Analize pe text, material video, lectură critică: Ioan Massoff, <i>Teatrul românesc. Privire istorică</i> , vol. I. <i>De la obârșie până la 1860</i> , București, Editura pentru literatură, 1961; Horia Barbu Oprișan, <i>Teatrul popular românesc</i> , București, Editura Meridiane, 1987.	Prelegere Problematizare și învățare prin descoperire Conversație Material video	2h S12
C13. TEMA VIII: Literatura paremiologică: textul folcloric aforistic / sentențios / enigmatic: proverbe, zicători, cimilituri, ghicitori	Prelegere; Conversație	2h S13
C14. Considerații finale , retrospectiva cursului. 14.1. Folclorul – marcă a identității unui popor 14.2. Elemente folclorice în literatura cultă. Exemple: G. Coșbuc, I. Creangă, M. Eminescu, Tudor Arghezi, Ion Barbu, Lucian Blaga, Radu Stanca, Șt. Aug. Doinaș, Marin Sorescu ș.a.	Conversație	2h S14
8.2 Bibliografie obligatorie: Georgeta Orian, <i>Etnologie și folclor. Folclor literar. Manual pentru curs și seminar</i>, Alba Iulia, Editura Aeternitas, 2018, 171 p., ISBN 978-606-613-155-1. Bibliografie generală: Ovidiu Bîrlea, <i>Metoda de cercetare a folclorului</i> , Alba Iulia, Editura Reîntregirea, 2008. Ovidiu Bîrlea, <i>Folclorul românesc</i> , I-II, București, Editura Minerva, 1981-1983. Valer Butură, <i>Cultura spirituală românească</i> , ediție îngrijită și introducere de Iordan Datcu, București, Editura Minerva, 1992. G. Călinescu, <i>Estetica basmului</i> , Bistrița, Editura Pergamon, 2006. Giuseppe Cocchiara, <i>Istoria folcloristicii europene. Europa în căutare de sine</i> , traducere din limba italiană de Michaela Șchiopu, București, Editura Saeculum I.O., 2004. Jean Copans, <i>Introducere în etnologie și antropologie</i> , traducere de Elisabeta Stănculescu și Ionela Ciobănașu, Iași, Polirom, 1999. Mircea Eliade, <i>De la Zalmoxis la Genghis-Han. Studii comparative despre religiile și folclorul Daciei și Europei Orientale</i> , traducere de Maria Ivănescu și Cezar Ivănescu, București, Editura științifică și enciclopedică, 1980. Mircea Eliade, <i>Meșterul Manole. Studii de etnologie și mitologie</i> , selecție de texte și note de Magda Ursache și Petru Ursache, prefață de Petru Ursache, Cluj-Napoca, Editura Eikon, 2008. Constantin Eretescu, <i>Folclorul literar al românilor. O privire contemporană</i> , București, Editura Compania, 2004. Arnold van Gennep, <i>Formarea legendelor</i> , traducere de Lucia Berdan și Crina Ioana Berdan, studiu introductiv de Petru Ursache, postfață de Lucia Berdan, Iași, Editura Polirom, 1997. Arnold van Gennep, <i>Riturile de trecere</i> , traducere de Lucia Berdan și Nora Vasilescu, studiu introductiv de Nicolae Constantinescu, postfață de Lucia Berdan, Iași, Editura Polirom, 1998. Ion Ghinoiu, <i>Sărbători și obiceiuri românești</i> , București, Editura Elion, 2003. Doina Ișfănoni, <i>Interferențe dintre magic și estetic în recuzita obiceiurilor tradiționale românești din ciclul vieții</i> , București, Editura Enciclopedică, 2002. S. Fl. Marian, <i>Nașterea la români. Nunta la români. Înfirmarea la români. Studiu etnografic</i> , ediție îngrijită, introducere,		

bibliografie și glosar de Iordan Datcu, București, Editura Saeculum I.O., 2000.
 A.Gh. Olteanu, *Reflexe folclorice în literatura scrisă*, antologie, introducere, comentarii, dosar critic, note și bibliografie de dr. A. Gh. Olteanu, Humanitas Educațional, 2000.
 Tudor Pamfile, *Sărbătorile la români. Studiu etnografic*, ediție și introducere de Iordan Datcu, București, Editura Saeculum I.O., 1997.
 M. Pop, P. Ruxăndoiu, *Folclor literar românesc*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1991.

Bibliografie aplicată

Georgeta Orian, *Cuvânt înainte [studiu despre legendă]*, în vol. *Tărâm de legendă*. Texte culese și prelucrate de Marinela Baba, Daniel Tiutiu, Monica Jorj, Georgeta Orian și Meda Fîru, ilustrații de Corina Păcurar, Alba Iulia, Editura Vertical, 2017, pp. 5-11.
 Georgeta Orian, *Cuvânt înainte [studiu despre baladă]*, în vol. Marinela Baba, *Balada populară în zona folclorică Alba*, Alba Iulia, Editura Centrului de Cultură „Augustin Bena”, 2018, pp. 5-13.

Seminar

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul disciplinei (care asigură pregătirea pentru realizarea competenței-cheie „sensibilizare și exprimare culturală”) a fost analizat în comisia de monitorizare și evaluare a programului de studiu. Din comisie fac parte reprezentanți ai angajatorilor și asociațiilor profesionale din domeniu.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<p>CE. 1.1. Calitatea exprimării, comunicarea scrisă eficientă în limba română</p> <p>CE. 1.2. Abordarea în diverse perspective interpretative a unui text, operarea cu tehnicile de analiză textuală</p> <p>CE. 1.3. Interpretarea și evaluarea critică a fenomenului culturii populare românești în contexte diferite</p> <p>CE. 1.4. Cantitatea și calitatea cunoștințelor însușite; capacitatea de analiză și sinteză; originalitatea</p> <p>CE. 1.5. Formularea unui punct de vedere profesional asupra fenomenului culturii populare, pornind de la pozițiile exprimate în bibliografia de specialitate</p>	scrisă (S): lucrare scrisă; chestionar; grilă; test; portofoliu	100%
<p>10.6 Standard minim de performanță: Obținerea notei minime 5</p> <p>Cerințe minime de promovare (pentru nota 5): participare nesistematică la orele de curs; cunoștințe minimale din problematica disciplinei; capacitate redusă de transfer al informației de specialitate; obținerea a minimum 5 pct. la lucrarea scrisă.</p> <p>Cerințe maxime de promovare (pentru nota 10): participare activă și sistematică la dezbaterile de la curs și seminar; cunoștințe temeinice din problematica disciplinei; accesarea bibliografiei; capacitate sporită de transfer al informației de specialitate; obținerea punctajului maxim la toți indicatorii de mai sus.</p>			

Data completării
17.09.2024

Semnătura titularului de curs
Conf. univ. dr. Georgeta Orian

Data avizării în departament
27.09.2024

Semnătura directorului de departament
Lect. univ. dr. Valentin Todescu